

# Literatūras ceļvedis



Nr. 7/2021

Oktobris

ISSN 2592-8392

Jau atkārtoti "Literatūras ceļveža" numurs savus lasītājus sasniedz mums visiem nebūt ne vieglajā attālinātā darba periodā. Tomēr jebkurā situācijā, kā zināms, rodami arī ieguvumi – mūsu nozarē tā varētu būt iespēja nedaudz vairāk kā citkārt pievērsties savu individuālo darbu plānošanai, prioritāšu pārkārtošanai, darbu secības sakārtošanai. Citu pašizglītojošas darbības virzienu vidū iesakām sekot jaunizdotu grāmatu sarakstiem un to satura pārskatīšanai. Šim nolūkam noderēs daudzveidīgi, attālināti pieejami informācijas resursi, viens no tiem – LNB speciālistu sagatavotais "Literatūras ceļvedis". Mūsu izdevumā piedāvājam ieskatu tikai pašu izlasītajās un iepazītajās grāmatās, par savu ieteikumu saturu esam atbildīgi personīgi. Oktobrī turpinām nesen uzsākto sadarbību ar Latvijas reģioniem. Aicinām arī citus kolēģus izcelt ar jūsu novadiem vai pilsētām saistītus izdevumus, ar kuriem lepojaties un vēlaties iepazīstināt arī citus – visu jauno un interesanto plauktos un katalogos nevar pamanīt pat bibliotekārs! Turklāt – varam būt gandarīti, ka grāmata mūsu valstī joprojām tiek atzīta par pirmās nepieciešamības precī. Labāk gan paliksim mājās, tomēr retu reizi varam iegriezties arī kādā tuvējā grāmatveikalā – varbūt atrodam ko vērtīgu ne vien bibliotēkas, bet arī personīgā grāmatplaukta papildināšanai. Dažas idejas – jaunajā numurā.

Kā zināms, pavisam nesen notika ikgadējais Frankfurtes grāmatu gadatirgus. Šī starptautiskā foruma 2021. gada moto bija: "Kā mēs vēlamies dzīvot?". Vācijas Grāmatu tirgotāju asociācijas vadītāja Karina Šmita-Friderihsa savā uzrunā uzsvēra, ka kopējais apgrozījums grāmatu tirgū 2020. gadā Vācijā ir sasniedzis pirmspandēmijas līmeni, kas dod pamatu pārliecībai par nākotni, piebilstot, ka "sociālā distancēšanās nav kļuvusi par distancēšanos no grāmatām", un norādot, ka krīze ir parādījusi, cik nozīmīga vieta grāmatām ir sabiedrībā. Savu dalību gadatirgū šogad bija pieteikušas 2000 izdevniecības un uzņēmumi no 80 pasaules valstīm.

Viena no oktobra "Literatūras ceļvedī" ieteiktajām grāmatām sakritības dēļ ir stāsts bērniem ar zīmīgu nosaukumu "Varēja būt trakāk". Mēdz teikt – dzīvē nekas nenotiek nejauši vai bez kāda dziļāka virsuzdevuma...

Attālinātā darba periodā izmantojiet iespēju iepazīt "Literatūras ceļveža" grāmatu ieteikumus arī, piemēram, pastaigā pa mežu, klausoties [LNB "SoundCloud" kanālu](#).

## Sagatavotāji:

LU Humanitāro zinātņu fakultātes Latvistikas un baltistikas nodaļas vadītāja, profesore Ieva Kalniņa  
LU Humanitāro zinātņu fakultātes Baltu filoloģijas maģistra studiju programmas 2. kursa studente Raiva Turka

LNB Speciālo krājumu departamenta Mākslas un mūzikas centra Mākslas lasītavas galvenā bibliogrāfe Līga Goldberga

LNB Pakalpojumu departamenta Humanitāro un sociālo zinātņu lasītavas galvenā bibliogrāfe Ilze Gensberga

LNB Pakalpojumu departamenta Tehnoloģiju un dabaszinātņu lasītavas nozaru galvenā bibliotekāre Guna Ulmane

LNB Komunikāciju departamenta izstāžu projektu vadītāja Anda Boluža

LNB Attīstības departamenta Bibliotēku attīstības centra projektu koordinatore Anda Saldovere un galvenā bibliotekāre Solvita Ozola

LNB Atbalsta biedrības konsultante Dārija Juškeviča

Limbažu novada laikraksta "Auseklis" žurnāliste Aiga Evertovska

Literatūras blogere Līva Alksne (<http://lalksne.blogspot.com>)

**Atbildīgā par izdevumu:** LNB Attīstības departamenta Bibliotēku attīstības centra projektu koordinatore Anda Saldovere

**Korektore:** LNB Attīstības departamenta Bibliotēku attīstības centra galvenā bibliotekāre Māra Jēkabsone

**Maketētāja:** Enija Lukumiete

Grāmatu vērtējumos saglabāts vērtētāju individuālais stils

Seko un dalies ar  
#Inblv



Facebook.com/Inblv

Twitter.com/LNB\_lv

Instagram.com/Inblv

© Latvijas Nacionālā

bibliotēka, 2018

### Ieva Kalniņa

**Barovskis, Ingus. Mythopoeia : mūsdienu mītrade.** Rīga : LU Akadēmiskais apgāds, 2021. 279 lpp. ISBN 9789934186783.

Ingus Barovskis  
**MYTHOPOEIA**  
MŪSDIENU MĪTRADE



Humanitāro zinātņu pētnieks Ingus Barovskis sagatavojis pētījumu par mūsdienu mītiem, to saikni ar tradīciju un tradīcijas transformāciju šodienas sociālajā vidē. 2021. gads zīmīgs ar to, ka sociālajos medijos nereti saskaramies gan ar maģiskajiem glābējiem un glābšanas stāstiem, gan mītiem par pasaules bojāeju. Barovska grāmata ir zinātnisks pētījums, kurā lasītājs tiek iepazīstināts ar mītu teorijām, pētījumu avotiem un metodēm. Viena no grāmatas lielākajām nodaļām veltīta mītiem par maģisko glābšanu. Barovskis uzsver, ka tieši te vislabāk jūtama saikne ar senajām tradīcijām. Maģiskā glābšana analizēta kā personisks pārdzīvojums, visbiežāk tā atklājas cilvēku dzīvesstāstos. Latvijā populāri maģiskie glābēji ir politiķi, kuri vairs nepalīdz konkrētam cilvēkam, bet risina it kā globālas problēmas; mūsdienu kultūrā, lai arī ne kā pats populārākais, saglabāties arī Dieva kā glābēja tēls. Pētījumā aplūkoti arī citi mūsdienu mīti: ekomiņi, LGBT kopiena un tās pārstāvji kā mītisks tēls, Lielā pirmmāte, varoņa tēls, skaistuma un jaunības kults u. c. Grāmatas noslēguma daļā atrodams vērtīgs literatūras saraksts, kurā iekļautas grāmatas par mītiem un to pētniecību.

Barovska pētījums ļauj redzīgāk ielūkoties mūsdienu sociālās un politiskās vides parādībās, saprast to ģenēzi un kritiskāk novērtēt dažādus sabiedrībā dzirdētus stāstus, parādības un norises. Izdevums adresēts humanitāro zinātņu studentiem, mācībspēkiem, kā arī citiem mūsdienu kultūras procesu interesentiem.

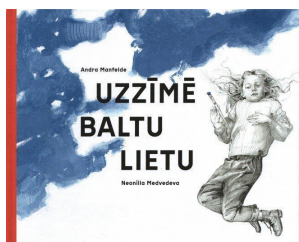
<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/labriit/ingus-barovskis-gramata-mythopoeia-musdienu-mitrade-analize-musd.a148841>

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/monopols/humanitaro-zinatnu-petnieks-ingus-barovskis-lasit-iemacijos-velu.a143433>

### Atslēgvārdi

mūsdienu kultūra; baltu mitoloģija; folkloras tradīciju transformācija; sociālie priekšstati

## Raiva Turka



**Manfelde, Andra, Medvedeva, Neonilla. Uzzīmē baltu lietu.** Rīga : Aminori, 2021. 125 lpp.  
ISBN 9789934612008.

Rakstniece Andra Manfelde un māksliniece Neonilla Medvedeva radījušas kopdarbu – autobiogrāfiskos motīvos balstītu miniatūru krājumu, kurā tiek reflektēts par mākslas pasaules atklāšanu un tās izziņāšanu. Krājumu var dēvēt par autobiogrāfisku, jo Manfelde atsaucas uz personisko pieredzi – savulaik absolvējusi Rīgas Dizaina un mākslas vidusskolu, kā arī veidojusi ilustrācijas bērnu grāmatām. Manfeldes miniatūras papildina Medvedevas gleznu reprodukcijas. Lai kaut ko spētu attēlot un izteikt konkrētā veidolā, noder gan vārdi, gan otas triepieni. Tie var mijiedarboties, bet var arī viens otru papildināt, ko arī abas autores veiksmīgi demonstrē savā darbā. Zīmīgi, ka vārds “miniatūra” literatūrā aizgūts tieši no glezniecības. Miniatūrās lasītājs tiek iepazīstināts ar mācību procesu mākslas skolā, mākslas apguves niansēm un subjektīvo pārdzīvojumu, kas saistīts ar mākslas lomu cilvēka dzīvē. Vai tiešām nepārtraukti jāzīmē kubs un klusā daba, lai kļūtu par pilnvērtīgu mākslinieku? Kā mākslas likumi ir savienojami ar mākslinieka radošo brīvību? Cik daudz var un drīkst fantazēt? Grāmatā tiek uzdoti retoriski jautājumi, lai gan bērni, gan pieaugušie aizdomātos un, iespējams, rastu atbildes uz dažādiem ar mākslas pasauli saistītiem jautājumiem. Grāmatas vizuālais noformējums papildina tās saturu, atgādinot zīmēšanas vai mākslas reprodukciju albumu. Sajūtu gleznās parādās gan vējš, kas jauc matus, gan puteklītis, kas uzdejo gaismas starā, gan rakstāmmašīna, kas klab. Arī klusā daba, kas sarunājas čukstus, un tumsa, kurā var pazust. Ar šo izdevumu abas autores atgādina, cik būtiski ir ieraudzīt mākslu sev apkārt, lai varētu iedvesmoties un radīt, gūstot arī atgriezenisko saiti.

<https://www.janisroze.lv/lv/gramatas/dailliteratura/latviesu-originalliteratura/stasti-noveles-pasakas-esejas/uzzime-baltu-lietu.html>

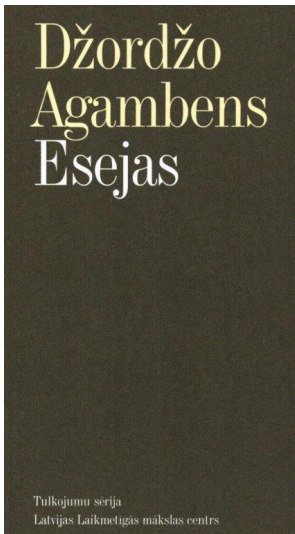
<https://www.diena.lv/raksts/kd/kd-afisa/izstade-par-gramatas-uzzime-baltu-lietu-tapsanu-14268535>

<https://irliepaja.lv/kultura/andra-manfelde-treso-reizi-atgriezas-liepaja>

### **Atslēgvārdi**

latviešu romāni

### Līga Goldberga



**Agambens, Džordžo. Esejas.** Rīga : Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs, 2020. 135 lpp. ISBN 9789934862984.

Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs izdevis viena no mūsdienu ietekmīgākajiem Eiropas filozofiem – Džordžo Agambena (1942) – eseju tulkojumu latviešu valodā, ko no itāļu un angļu valodas tulkojis Alekseja Ribakova vārdā nosauktās Soterioloģijas biedrības Politiskās teoloģijas pulciņš. Izdevuma pēcvārda autors – Rinalds Zembahs.

Krājumā iekļautas astoņas Agambena esejas, kas publicētas laikposmā no 2005. līdz 2017. gadam. Tās aplūko laikmetīguma jēdzienu un cilvēka stāvokli attiecībās ar savu laiku, mākslas darba jēdziena plūstamību mākslinieka praksē dažādos laika periodos, cilvēka dzīvi pārvaldošos varas tīklojumus, attēla un valodas (klusēšanas) reprezentāciju, radīšanu kā pretestības aktu, profanācijas jēdzienu un vērtību nošķirumu veidošanu attiecībās ar apkārtējo pasauli, kā arī nabadzības jēdzienu. Pārspriedumos Agambens atsaucas uz Valtera Benjamina, Žila Delēza, Mišela Fuko, Ludviga Vitgenšteina, Martina Heidegera un citu filozofu darbiem, kuri ietekmējuši viņa ideju attīstību. Centrālās eseju tēmas skar mākslas, valodas, reprezentācijas, estētikas un varas struktūru jautājumus, kā arī cilvēka nostāju attiecībās ar savu laiku.

Grāmata ir kārtējais izdevums Latvijas Laikmetīgā mākslas centra tulkojumu sērijā, kura debitēja 2005. gadā. Sērija lasītājus iepazīstina ar nozīmīgiem 20. un 21. gadsimta filozofu – Valtera Benjamina, Volfganga Velša, Rolāna Barta, Morisa Merlo-Pontī, Žana Fransuā Liotāra, Sūzenas Sontāgas, Teodora Adorno, Mihaila Horkheimera, Nikolā Burjo, Borisa Groisa, Mišela Fuko, Gija Debora un Žaka Ransjēra – darbiem. Agambena eseju tulkojums un citas sērijas grāmatas ir nozīmīgs teoriju un ideju vēstures avots mūsdienu mākslas un kultūras procesu interpretēšanā.

<https://www.punctummagazine.lv/2020/10/27/tagadnes-tumsa-ieskatoties>

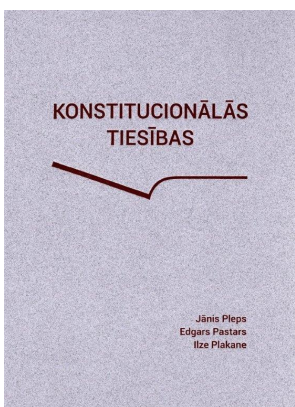
<https://lcca.lv/lv/veikals/dzordzo-agambens-esejas>

<https://lcca.lv/lv/petnieciba/#izdeveidarbibas>

### Atslēgvārdi

laikmetīgā māksla; filozofija; laikmetīgā filozofija; estētika; attēlu interpretācija

### Ilze Gensberga



**Pleps, Jānis. Konstitucionālās tiesības.** Jānis Pleps, Edgars Pastars, Ilze Plakane; Daiņa Īvāna priekšvārds. Trešais izd. Rīga : Latvijas Vēstnesis, 2021. 679 lpp. ISBN 9789984840673.

2021. gada vasarā iznācis grāmatas “Konstitucionālās tiesības” trešais, papildinātais izdevums. Grāmatas priekšvārda autors ir Dainis Īvāns, kurš sagatavojis jaunā izdevuma ievadeseju “Caveant consules – esat modrīgi!”. Pirmais “Konstitucionālo tiesību” izdevums iznāca 2004. gadā, pēc 10 gadiem – 2014. gadā – grāmatas autori sagatavoja otro, papildināto un pārstrādāto izdevumu. Kopš otrā izdevuma klajā nākšanas pagājuši vēl septiņi gadi, tādēļ atkal nobriedusi nepieciešamība pēc jauna izdevuma, kas ir būtiski papildināts un aktualizēts atbilstoši jaunākajai konstitucionālo tiesību teorijai un praksei. Kā atzīst paši autori, viņi šo izdevumu uztver drīzāk kā “Konstitucionālo tiesību” trešo daļu, nevis kā tādu, kas aizvieto iepriekšējos izdevumus, un norāda, ka “vislabāk šo grāmatu būtu grāmatplauktā turēt līdzās “Konstitucionālo tiesību” iepriekšējiem izdevumiem, nevis vienkārši vecos izdevumus aizstāt ar jauno”.

Grāmatā ļoti konkrēti un detalizēti skaidroti nozīmīgi konstitucionālo tiesību pamatjēdzieni: konstitūcija, suverenitāte, demokrātiska republika, tiesiska un sociāla valsts, cilvēktiesības un varas dalīšana. Autori pievērsušies arī likumdevējvaras, izpildvaras un tiesu varas skaidrojumiem. Izdevumā rodamas atbildes uz jautājumiem saistībā ar prezidenta vietu politiskajā un varas dalīšanas sistēmā, valsts galvas atbildību un prezidenta tiesībām izdot tiesību aktus, kā arī citiem būtiskiem jautājumiem, par kuriem pēdējā laikā diskutēts bieži. Jāatzīst, ka nereti dažādi jēdzieni un atbildības tiek jauktas savā starpā un, piemēram, no prezidenta tiek sagaidītas tādas darbības, kas nav viņa kompetencē.

Sabiedrībā daudz tiek diskutēts arī par cilvēktiesībām un dažādiem to aspektiem. Cilvēktiesības nereti tiek pieminētas "te un tur", piemēram, pārāk bieži dzirdam apgalvojumu: "Tās ir manas cilvēktiesības!". Rodas iespaids, ka daļai sabiedrības ir piemirsies vai nav zināms, ka cilvēktiesībām nav absolūta rakstura. Šeit ir vietā atgādināt, ko, raksturojot cilvēktiesību attīstību un izpratni, norādījuši jaunā izdevuma autori: "Cilvēktiesības ir tiesiskas valsts principa saturiskais kodols, kas garantē ikvienam cilvēkam viņa personisko brīvību un noteic valsts varas robežas pār cilvēku". Vietā atcerēties arī to, ka cilvēktiesības "garantē personas brīvību, taču šī brīvība valstij jāgarantē ekskluzīvi nevis vienai konkrētai personai, bet visām personām vienlaikus. Šī iemesla dēļ vienas personas cilvēktiesības ierobežo citas personas cilvēktiesības". Grāmata būs noderīga ne tikai profesionāļiem, bet ikvienam Latvijas iedzīvotājam, lai papildinātu zināšanas par valsts konstitucionālajiem pamatiem, veicinot pilsoniskās sabiedrības attīstību.

<https://tnagramatas.tna.lv/lv/product/573>

<https://juristavards.lv/zinas/279160-gramatas-konstitucionalas-tiesibas-atversanas-svetki>

### Atslēgvārdi

konstitucionālās tiesības; vara; likumdošana; cilvēktiesības

## Guna Ulmane

**[Kas dzīvo dabiskās pļavās? Ilustratīvs sugu noteicējs.](#)** Rīga : Latvijas Dabas fonds, 2021. 167 lpp.  
**[Baroniņa, Valda. Kas aug dabiskās pļavās? Ilustratīvs augu noteicējs.](#)** Rīga : Latvijas Dabas fonds, 2021. 208 lpp.



Projektu "GrassLife: zālāju atjaunošana un to dažādas izmantošanas veicināšana" īsteno Latvijas Dabas fonds, sadarbojoties ar Latvijas Universitāti, Vides risinājumu institūtu, dabas saimniecību "Bekas" un 11 saimniecībām. Projekta mērķis ir palīdzēt Latvijā saglabāt vērtīgās un izzūdošās dabiskās pļavas – atjaunot tās un veicināt dabai draudzīgu to apsaimniekošanu. Projekta "GrassLife" ietvaros izveidoti divi ilustratīvie sugu noteicēji par dabisko pļavu floru un faunu. Tikai vienā kvadrātmetrā dabiskās pļavas var augt vairāk nekā 50 dažādas augu sugas, kas to padara par vienu no daudzveidīgākajām dzīvotnēm. Latvijas pļavās sastopamas apmēram 520 dažādas augu sugas! Grāmatā "Kas aug dabiskās pļavās" var iepazīties ar apmēram 200 biežāk sastopamām un mūsu pļavām raksturīgām augu sugām. Interesanti, ka augi sakārtoti pēc ziedu krāsas – tas ļaus arī nespeciālistiem vieglāk orientēties izdevumā. Taču augi ir tikai daļa no pļavas bagātības – tajā mājo krāšņa un daudzveidīga kukaiņu, putnu, abinieku, bezmugurkaulnieku, rāpuļu un zīdītāju sabiedrība. Katras sugas apraksts ietver sistēmisko grupu, kurā ietilpst suga, tās latvisko un zinātnisko nosaukumu, informāciju par sugas statusu, pazīmju aprakstu, informāciju par līdzīgām sugām, sastopamības raksturojumu, kā arī dažādus interesantus faktus.

Abi ceļveži būs lielisks palīgs pļavas iepazīšanai un sniegs atbildes uz tādiem visai loģiskiem jautājumiem kā "kas tas par kukaiņi?" vai "kas tas par ziedu?". Abi ceļveži pieejami arī elektroniski [šeit](#).

<https://grasslife.lv>

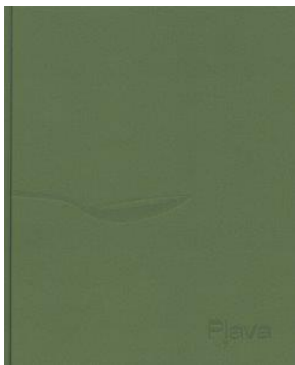


<https://www.delfi.lv/majadarzs/aktuali/izveidoti-noteiceji-kas-aug-dabiska-plava-un-kas-dzivo-dabiska-plava-tie-pieejami-bez-maksas.d?id=53367219>

### Atslēgvārdi

pļava; pļavu ekoloģija; augi; dzīvnieki; pļavas dzīvotne; pļavas ekosistēma





**Pļava : receptu grāmata.** Priekuļu novads : Vides risinājumu institūts, 2021. 136 lpp. ISBN 9789934230530.

Restorāna "Kest" šefpavārs Māris Jansons, sadarbojoties ar Vides risinājumu institūtu un Latvijas Dabas fondu, radījis dabiskajai pļavai veltītu receptu grāmatu "Pļava". Vides risinājumu institūts ir starptautiska pētniecības, attīstības un inovāciju organizācija. Tajā apvienojušies dažādu nozaru pētnieki, eksperti un speciālisti, kuri, izmantojot jaunākās tehnoloģijas un zināšanas, izstrādā risinājumus ar dabas resursu apsaimniekošanu saistītiem risinājumiem.

Grāmatā "Pļava" neparastās receptēs apvienojas pavārmākslas inovācijas un Latvijas dabisko pļavu augi. Kopumā iekļauti 25 pļavas augi un to receptes – katra no tām vienlaikus ir arī stāsts par kādu tīpašu, Latvijas dabiskajā pļavā sastopamu un kulinārijā izmantojamu augu. Aprakstā atradīsiet gan auga biežāk dzirdētos apvidvārdus, gan noderīgu informāciju, kā šos augus atrast un atpazīt. Gaiļbiksīte, kadiķis, ceļteka, raudene, mačara – tie ir tikai daži no Latvijas pļavās sastopamajiem ēdamajiem augiem, kurus šefpavārs iedrošina likt šķīvī. Katram augam tiek piedāvāti vairāki pagatavošanas veidi, lai lasītājiem dotu iespēju izbaudīt īstu pļavas garšu.

<http://www.garsigalatvija.lv/receptu-gramata-plava>

<https://grasslife.lv/darbi/arstniecibas-augi/augi-kulinarija>

### Atslēgvārdi

pļava; pļavas augi un ziedi; augu receptes; kulinārija



LATVIJAS SPORTA PEDAGOĢIJAS AKADĒMIJAI – 100



**Grāvītis, Uldis. Latvijas sporta pedagoģijas akadēmijai – 100.** Rīga : Jumava, 2021. 207 lpp. ISBN 9789934204968.

Sporta izglītības nozare Latvijā aizsākusies reizē ar valsts dibināšanu – jau 1918. gadā tika izveidoti fiziskās audzināšanas skolotāju sagatavošanas kursi. 1920. gadā sporta izglītību jau varēja apgūt Latvijas Centrālajā pedagoģiskajā fiziskās izglītības institūtā, bet 1921. gadā jaunā institūta statūti tika apstiprināti oficiāli, tāpēc tieši šogad tiek atzīmēta Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas (LSPA) simtgade. Šim notikumam par godu izdotajā grāmatā apkopoti akadēmijas darbinieku atmiņu stāsti un vēstures liecības par akadēmijas attīstības posmiem. Izdevums iesākas ar ieskatu LSPA vēstures lappusēs, tam seko studiju dzīves spilgtāko epizožu pārstāsts. Atsevišķas nodaļas veltītas akadēmijā apgūstamajiem sporta veidiem: basketbolam, futbolam, handbolam, hokejam, paš aizsardzībai, peldēšanai, svarcelšanai, vingrošanai un slēpošanai. Liela nozīme sporta izglītībā ir izpratnei par cilvēka anatomiju, veselību un biomehāniku, kā arī sporta pedagoģiju, didaktiku un psiholoģiju. LSPA mācībspēki norādījuši, ka māca studentiem uzvarēt. Īpaša sadaļa veltīta Olimpiskajai izglītībai – grāmatā godināti Latvijā pārstāvējušie Olimpisko spēļu dalībnieki, kuri savas zināšanas apguvuši LSPA. Gadsimta garumā akadēmijā studējuši izcili sportisti, treneri, sporta skolotāji, sporta dzīves vadītāji un veselības aprūpes speciālisti, kuri guvuši ievērojamus sportiskos sasniegumus un palīdzējuši tos kaldināt citiem. Nenovērtējams ir arī darbs, kuru studentu skološanā ieguldījuši un joprojām iegulda LSPA docētāji un darbinieki.

Grāmata būs saistoša un noderīga mūsu valsts sporta augstskolas absolventiem, darbiniekiem un topošajiem studentiem, kā arī sporta un tā vēstures entuziastiem un interesentiem.

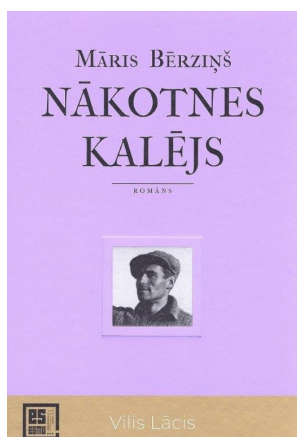
[https://www.lspa.lv/index.php?option=com\\_content&view=article&id=4456:ogad-latvijas-sporta-pedagojijas-akademijai-100-tapis-iubilejas-logo&catid=1:aktualitates&Itemid=137](https://www.lspa.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=4456:ogad-latvijas-sporta-pedagojijas-akademijai-100-tapis-iubilejas-logo&catid=1:aktualitates&Itemid=137)

<https://www.gramatnicaglobuss.lv/gramatas/vesture/latvijas-vesture/latvijas-sporta-pedagojijas-akademijai-100>

### Atslēgvārdi

Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmija; sports; sporta vēsture; izglītība un pedagoģija

## Anda Saldovere



**Bērziņš, Māris. Nākotnes kalējs. Vilis Lācis.** Rīga : Dienas Grāmata, 2021. 416 lpp. ISBN 9789934595370.

Grāmata par Vili Lāci savu kārtu uz mana lasāmgrāmatu galdiņa gaidīja ilgi. Salīdzinājumā ar citām sērijas "...Es esmu..." grāmatām šis izdevums *lasījās* smagi, un līdzīgi ir arī ar grāmatas ieteikumu – tas nenāca viegli. Atzīšos, ka vilcinājos, jo bija arī nedaudz bail šo grāmatu atvērt. Un, lai gan biju tam it kā gatava, daudzi fakti izgaismojās vēl krietni traģiskāk, nekā biju rēķinājusies. Liela daļa interesentu, visdrīzāk, ir grāmatu jau izlasījuši, un viedoklis katram būs savs. Cenšoties iztēloties potenciālos grāmatas lasītājus, ir skaidrs, ka tā nez vai būs jaunā lasītāju paaudze. Un nez vai Lāča dzīvesstāstu izdosies izprast, viņa romānus, lugas un noveles nelasījušiem, kā arī tos laikus nepiedzīvojušiem. Paredzu, ka grāmatai līkumu metīs arī izklaides žanra cienītāji un tie, kam vēsture nav saistoša principā. Turpretim man ir milzīga cieņa pret radošo jomu cilvēkiem, kuri šobrīd raksta grāmatas vai uzņem filmas par Latvijas vēsturi, sevišķi – nebaudoties no mūsu valstij sarežģītiem attīstības un vēsturisko pavērsienu periodiem. Jo īpaši apbrīnoju Māri Bērziņu – sadalot izvēlētos rakstniekus starp mūsdienu autoriem – sērijas "...Es esmu..." veidotājiem (gan vairākkārt veicot koleģiālu savstarpēju apmaiņu) – viņam kritusi ļoti smaga *loze*. Kaut gan nekādi nepretendēju uz vērā ņemamu literatūras kritiku, manuprāt, Bērziņš savu darbu veicis ļoti godprātīgi un augstā profesionālā līmenī. Neraugoties uz smago un sarežģīto vēstījumu, grāmata sarakstīta saistoši un *lasās* ātri. Kā jau ierasts citos sērijas darbos, tekstā garāmejojot vai uz ilgāku brīdi "sastopamies" ar daudzām zināmām 20. gadsimta pirmās puses politiskās un literārās jomas personībām. Interesanta ir autora pieeja Lāča personības atklāšanai – saprotot, ka tik garu un neviennozīmīgu cilvēka mūžu nav iespējams izstāstīt vienā romānā, Bērziņš izvēlēties vien divus Lāča dzīves posmus. Pirmais – pusaudža periods, kuru Lācis apraksta kā savas atmiņas kādas maskavietes ieteikta "terapeitiskās rakstīšanas" kursa ietvaros (pārsvārā tas ir Sibīrijas bēgļu gaitu posms, atklājas Lāča ģimene, daļa no viņa personības izveides perioda skarbā un nežēlīgā vēsturiskā fona). Otrais – Lāča darba dzīves pēdējā (galvenokārt politiķa karjeras) desmitgade, kura sastāv ne vien no valdības vadītāja darba pienākumu pārstāsta, bet arī no lēkājošām, pretrunīgām pārdomām un nemitīgas sevis šausmīgas un attaisnojuma meklējumiem; šo sadaļu papildina gan dienasgrāmatas ieraksti, gan nepārprotami skarbie un nosodošie laikrakstu (pārsvārā trimdas izdevumu) citāti. Manuprāt, Lācis ir viena no pretrunīgākajām aizvadītā gadsimta latviešu personībām. Vai viņu var izprast, izlasot visus viņa daiļdarbus un dienasgrāmatas? Daļēji, droši vien, var, un tomēr... paliek iespaids, ka Lācis ir bijis divkosīgs ne vien attiecībā pret sarunu un partijas biedriem, bet arī pret savu dienasgrāmatu un... pat pret savām personiskajām domām! Un diemžēl nebija jau viņš viens – lasot grāmatu, bija neizsakāmi nepatīkami kārtējo reizi saskarties ar daudzajiem latviešu uzvārdiem Krievijas čekas agentu amatos un viņu rīcību. Protams, paliek spēkā visai bieži dzirdētais pieņēmums, ka tie bija tādi laiki, kad izvēle bija neiedomājami sarežģīta, nākotnes scenāriji neparedzami, un mēs neviens nevaram iedomāties, kā tajos laikos būtu rīkojušies paši. Tomēr manā izpratnē šis skaidrojums kritiku īsti neiztur, jo ne jau visi, kam tika piedāvāts līdzīgs scenārijs, kļuva par "Lāčiem"... Īpašs zvaigžņu stāvoklis viņa dzimšanas brīdī? Neparasta gēnu kombinācija? Varam vien minēt. Gadiem ilgušo pretrunu un negāciju rezultātā sabeigtā veselība, pastāvīgas bailes no tautiešu paustā milzīgā naida, alkoholisms, sāpes par līdera lomas zaudēšanu, no vienas puses, vēlme dzīvot un rakstīt vēl ilgi, bažas par latviešu valodas izzušanas draudiem, no otras puses... Un pašā mūža galā paustā atziņa, ka rakstniekam laikam tomēr labāk vajag palikt vien pie sava sirds darba, kurš Lācim padevās tik viegli un spēcīgi. Vai šo sajūtu kaut daļēji kompensēja daudzu tautiešu un arī plašās *padomijas* vienkāršo grāmatu cienītāju paustā nesavtīgā mīlestība pret dižo rakstnieku?

Interesantas ir grāmatas epizodes, kuras skar Lāča veikto vairākkārtējo savu romānu pārstrādāšanu, nepieciešamo labojumu veikšanu. Pēc grāmatas izlasīšanas – vairāk jautājumu, nekā atbilžu. Grāmata – kā terapija. Arī mums, lasītājiem. Dažiem varbūt arī vilšanās izcilā rakstniekā. Lai nu kā, bet Lācis – arī tā ir mūsu visu vēsture, no kuras nevaram izvairīties, vien izzināt un pārdomāt.

<https://satori.lv/book/nakotnes-kalejs>

<http://www.punctummagazine.lv/2021/08/10/lielais-maneklis-laiks>

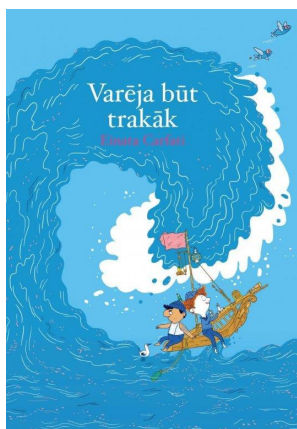
<https://www.diena.lv/raksts/kd/recenzijas/acetons-asinis.-mara-berzina-romana.-nakotnes-kalejs.-recenzija-14266393>

<https://www.la.lv/nakotnes-kalejs-lacis>

### Atslēgvārdi

latviešu biogrāfiskā proza; dienasgrāmatas; latviešu literatūra; Latvijas vēsture; Vilis Lācis

### Anda Boluža



**Carfati, Einata. Varēja būt trakāk.** Rīga : Jāņa Rozes apgāds, 2021. 37 lpp. ISBN 9789984238579.

Grāmatas galvenie varoņi Albertīni un Džordžs sēž uz sava nogrimušā kuģa atlūzām bezgalīga ūdens klajuma vidū. Apkārt tikai ūdens, kaijas un zivis. Viens no viņiem ir pavisam sašļucis, bet otrs tikmēr jestrī pūš savas mutes ermoņikas. Sāk līt lietus. Kamēr Albertīni krīt izmisumā, Džordžs ir nesatricināms: “Varēja būt vēl trakāk!”

Grāmatas autore Einata Carfati ir izraēliešu māksliniece, un neparastās grāmatas centrā ir viņas oriģinālās, spilgtās ilustrācijas, kuras papildina vien īsi teksti. Lakoniskais un reizē daudznozīmīgais stāsts vēsta par krīzes situāciju un negaidītiem notikumu pavērsieniem, tāpēc es ieteiktu to izlasīt ne vien bērniem, bet ikvienam tieši šobrīd, kad daudziem gribētos izsaukties: “Trakāk vairs nav iespējams!” Grāmatā nav praktisku padomu vai reālas rīcības ieteikumu, taču tās fantastiskie tēli, sirreālās ainas un meistarīgais notikumu izklāsts sniedz mierinājumu un iedveš pašātvību. Tā māca novērtēt otra cilvēka klātbūtni un to mazumiņu, kas nepieciešams laimes sajūtai.

Piebilstams, ka “Varēja būt trakāk” ir jau otrā Carfati latviski tulkotā grāmata. 2019. gadā viņas grāmata “Kaimiņi” saņēma pirmo vietu Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas vērtējumā, vecuma grupā 5+.

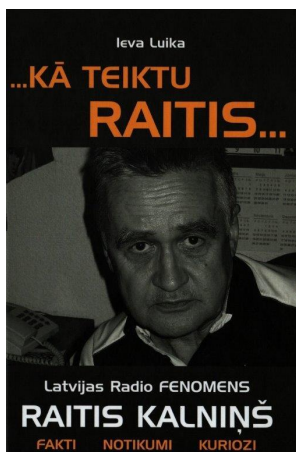
<http://lalksne.blogspot.com/2021/07/einata-carfati-vareja-but-trakak.html>

### Atslēgvārdi

izraēliešu stāsti bērniem



## Dārija Juškeviča



**[Luika, Ieva. ...Kā teiktu Raitis... : Latvijas Radio fenomens Raitis Kalniņš : fakti, notikumi, kuriozi.](#)** Rīga : Ezerrozes grāmatas, 2021. 288 lpp. ISBN 9789934600685.

Biogrāfiskas grāmatas, kurās izmantoti patiesi fakti un reāli konkrēta cilvēka dzīves notikumi, tiek veidotas dažādi – kā grāmatas, kurās iekļauta precīza dzīves un darba hronoloģija, kā laikabiedru atmiņu stāsti, kā romāni ar autobiogrāfiskiem elementiem; ievietojot saturu laikmeta fonā, nereti autors par sevi raksta pats. Iespējas, tāpat, plašas. Viens no galvenajiem kritērijiem ir nemainīgs – lai lasītājam nebūtu garlaicīgi. Bet būtiski ir vēl divi satura aspekti – lai biogrāfiska žanra grāmata noturētu lasītāja interesi no sākuma līdz beigām, vēstījuma centrā jābūt spilgtai, vairumam atpazīstamai biogrāfiskā stāsta personībai un baudāmam, viegli uztveramam autora izvēlētajam rakstības stilam.

Ieva Luika jauno grāmatu par izcilo žurnālistu Raiti Kalniņu veidojusi nosacīta radiatoraidījuma formātā, papildinot to ar “muzikālajām pauzēm” – saturam atbilstošiem dziesmu tekstiem. Izmantotas daudzu Kalniņa laikabiedru atmiņas. Rodas iespaids, ka šeit un tagad notiktu intervijas ar Raita bijušajiem kolēģiem, draugiem, domubiedriem, citiem cilvēkiem, kurus viņš savā ilgajā darba mūžā satīcis, veidojot raidījumus “par” un “ar” viņiem. Tās ir Latvijā (un ne tikai) pazīstamas personības – maestro Raimonds Pauls, Marina Kosteņecka, Edīte Vīgnere, Vija Artmane, Gunārs Jākobsons, Sandra Glāzupa, Edmunds Freibergs, Varis Vētra, Mirdza Martinsone, Edīte Pjeha un daudzi, daudzi citi. Kā mēdz teikt, stāsts jau nav tikai par to, ko šie cilvēki domāja vai atcerējās par Raiti. Tas ir arī laikmeta raksturojums periodā starp diviem nogriežņiem – padomju laiku un atgūto neatkarību. Tas ir fons, vide, kurā Raitis atstājis savu “nospiedumu”, savas “pēdas”. Stāsts par to, kā viņi abi satikās – Raitis un Radio. Kā saka grāmatas autore, ilggadējā Latvijas Radio žurnāliste Luika: “Šī grāmata savā ziņā ir draugu balle Raita piemiņai”.

Radio – tas mums visiem, arī man, šo rindu autorei, ilgu gadu bija dzīvesveids, lielā mīlestība un prieks. Skribents (kā Raitis pats sevi mēdza dēvēt), joku plēsējs, sirsnīgs, izpalīdzīgs, dvēselē smalks un iekļūstīgs, vīrišķīgs, apveltīts ar spilgtām mākslinieciskām dotībām. Daudziem no mums mājās joprojām ir viņa veidotās apsveikumu kartītes. Un vienlaikus – arī vientuļš cilvēks, kurš neko no savām jūtām nenesa uz ārpusi, visu paturēja un pārdzīvoja sevī, tikai retu reizi kādam ko svarīgu izstāstot. Diemžēl mūža beigu posmā nesaprasts savā darba vietā, ko Raitis ļoti pārdzīvoja. Jo nekas tā nenomāc radošo garu kā birokrātiski un tehnokrātiski domājoši vadītāji – bez empātijas un plašākas konteksta izpratnes. Radošie cilvēki lielākoties ir jutīgas personības, taču nekad neizrāda savu nespēku. Vienmēr stipri, vienmēr varoši, smaidoši, pozitīvi, uzmundrina citus, kaut paši bieži vien vakaros “raud spilvenā”... Lai otrā rītā atkal būtu pozitīvi un smaidoši. Daļēji to kompensēja tuvās un sirsnīgās attiecības ar māti. Kā izteikusies skaņu operatore Ilze Aldre: “Galvenā Raita īpašība bija – nest prieku cilvēkiem”. Lielākā daļa apkārtējo tā arī neuzzināja par Raita sirdskaiti, operāciju. Nenoliedzami katram no atmiņu rakstītājiem ir sava nozīmīga un paliekoša vieta Latvijas Radio dzīvē un vēsturē.

Domāju, ka šī grāmata varēja iznākt un tās atklāšanas svētkiem bija lemts notikt, jo viss šis pasākums bija piepildīts ar lielu mīlestību! Tā bija brīnumjauka iespēja mums visiem satikties, uz brīdi apstājoties trakajā mūsdienu pasaules skrējienā. Jo, kā teiktu Raitis: “Pagaidi bērniņ, nesteidzies, jo tur Augšā ir savi likumi, bet uz Zemes viss tāpat tiek kontrolēts, neatkarīgi no mūsu gribas un vēlēšanās!”

Piebildīšu, ka, lasot šo grāmatu, garlaicīgi nekļūš nevienā brīdī!

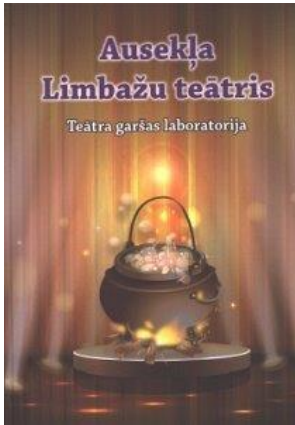
<https://www.gramatnicaglobuss.lv/gramatas/dailiteratura/biografijas/ka-teiktu-raitis-latvijas-radio-fenomens-raitis-kalniņš>

<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/ieludz-radioteatris/gunnaru-treimani-90.-jubileja-atminoties.-raidijums-ka-no-plaukt.a149847>

### Atslēgvārdi

Latvijas radiožurnālistika; Raitis Kalniņš; biogrāfija

## Iesaka Limbažu novada laikraksta "Auseklis" žurnāliste Aiga Evertovska



**Ausekļa Limbažu teātris : teātra garšas laboratorija.** Sastādītājas Inese Vaivare un Inta Kalniņa. Limbaži : Vītola izdevniecība, 2019. 95 lpp. ISBN 9789934554254.

Grāmata "Teātra garšas laboratorija" tika izdota pirms diviem gadiem, atzīmējot Ausekļa Limbažu teātra 135. jubileju. Tās saturu veido teātra aktieru izteikumi, stāsti un atziņas, piemēram, atmiņas par ienākšanu teātrī, pirmās lomas, piedzīvojumi un kuriozi.

Teātra jubilejas pasākumā, kas vienlaikus bija arī grāmatas atvēršanas svētki, teātra režisore Inta Kalniņa uzsvēra, ka šī grāmata vispirms domāta pašiem. "Šodien mums reizēm šķiet, ka svarīgākie ir pirmsākumi. Bet ir bijuši arī pēdējie pieci, desmit, divdesmit gadi," viņa skaidroja ieceri. To šķirstot un lasot, var sajust un teju "izgaršot" teātra atmosfēru. Lūk, daži citāti, kuri nedaudz atspoguļo grāmatā izlasāmo: "Mūsu Teātra mājā ir īpaša aura! To var sajust ienākot. Un, ja sagadās, ka brīdī, kad esmu gatava ienākt, pašā koridora vidū sagaida pati režisore Inta un mudina, lai nākot droši, tad laime ir pilnīga"; "Neviens mani nesauca – pati atnācu un ne mirkli nenožēloju! Limbažu teātris pulcē brīvus cilvēkus, kuri ir gatavi uzdrošināties. Uzdrošināties atklāt par sevi vairāk nekā ierasts, uzdrošināties būt smieklīgiem vai ļoti ievainojamiem. Man šķiet, ka šeit cilvēki mācās pamanīt, sadzirdēt cits citu. Tāda smalko matēriju vieta".

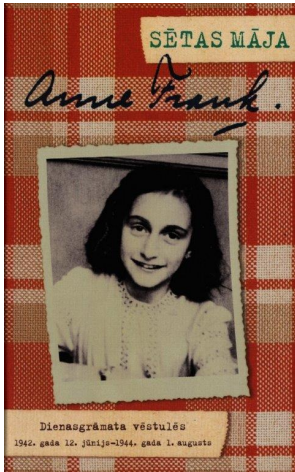
Noteikti jāpiebilst, ka grāmatas sadalījumam nodaļās izmantota Limbažu kroga "Trīs kambari" ēdienkarte, un tas nav darīts nejauši. Kroga īpašniece Antra Vilde jaunībā piedalījies teātra norisēs. Ēkā, kurā tagad atrodas krogs, savulaik darbojās Limbažu Saviesīgā biedrība un teātris, turklāt krogā mēdza uzturēties pats Baumaņu Kārlis, kurš, tukšojot alus kausu, rakstījis teātrim kuplejas.

Aktieru "garšīgie" un "sulīgie" citāti papildināti ar attēliem no teātra pēdējo gadu izrādēm un pasākumiem. Grāmata noteikti "garšos" gan tiem, kam ir vai kādreiz bijusi saistība ar teātri, gan citiem. Pirms grāmatas lasīšanas tā vien gribas novēlēt – labu apetīti!

<https://www.spelesprieks.lv/page/13>

### Atslēgvārdi

Latvijas amatierteātri; Ausekļa Limbažu teātris



**Franka, Anne. Sētas māja. Dienasgrāmata vēstulēs. 1942. gada 12. jūnijs–1944. gada 1. augusts.** Rīga : Zvaigzne ABC, 2021. 400 lpp. ISBN 9789934093739.

Ebreju meitene Anne Franka kara laikā vairāk nekā divus gadus rakstīja dienasgrāmatu. Tas bija laiks, kad Amsterdamā, tāpat kā citviet Eiropā, nacistiskais režīms īstenoja ebreju iznīcināšanu. Bēgot no nacistu vajāšanas, trīspadsmit gadus vecā Anne kopā ar ģimeni devās uz slēptuvi tēvam kādreiz piederējuša uzņēmuma pagalma ēkā. Tikai retajai ebreju ģimenei bija iespēja slēpties tik ērtā vietā, lai būtu iespējams rakstīt dienasgrāmatu, tāpēc Annes stāsts ir zināmā mērā unikāls – viņai bija rakstīšanai piemēroti apstākļi. Ar Frankiem kopā slēpās vēl viena ģimene, kā arī viņu paziņa, zobārsts. Diemžēl slēptuvi kāds nodeva, un kara beigās piedzīvoja tikai viens no slēptuves iemītniekiem – Annes tēvs Otto Franks, kuram bija iespēja piepildīt mirušās meitas sapņus. Grāmata "Sētas māja" pie lasītājiem pirmo reizi nonāca jau 1957. gadā, un kopš tā laika iekļauta neskaitāmos dzīves laikā obligāti izlasāmu grāmatu sarakstos.

Kladi, kurā Anne sāk rakstīt, meitene saņem dāvanā savā trīspadsmitajā dzimšanas dienā. Skaidrs, ka ar vienu kladi vairāk nekā diviem gadiem slepenās dzīves aprakstu nepietika, tāpēc vēlāk Anne savas domas pierakstīja arī burtnīcās, uz dažādām atsevišķām lapām un vecās kantorgrāmatās. Angļu radiopārraidē 1944. gada 29. martā Anne izdzirdēja, ka pēc kara dienasgrāmatas tikšot savāktas publicēšanai, tādēļ turpmāk meitene strādā ar iepriekšējo pierakstu rediģēšanu, rēķinoties, ka nākotnē iespējama to publicēšana. Atšķirīgās pierakstu vietas un vēlākajos gados atrastās vēl citas dienasgrāmatas versijas ir iemesls tam, ka grāmata, kuru turam rokās 2021. gadā, ievērojami atšķiras no pirmajām tās versijām, kas publicētas neilgi pēc Otrā pasaules kara. Detalizēts skaidrojums, kā veidojušās dažādās Annes dienasgrāmatas versijas, atrodams arī jaunākā izdevuma beigās.

Slēpšanās periodā Anne no bērna pārtapa par jaunietai, un šī izaugsme labi nolasāma arī dienasgrāmatas ierakstos. Tie ne tikai līdz pat intīmākajiem sīkumiem atklāj detaļas par slēptuves iemītnieku ikdienu, bet palīdz izprast arī galvenās varones personības veidošanās ceļu. No dumpīga bērna Anne pārtop par jaunu sievieti, kura jau šķiet daudz nobriedušāka, tomēr tajā pašā laikā viņas spriedumos aizvien nomanāms nepieredzējuša cilvēka naivums. Annes tekstos saklausāms tas, kas raksturīgs jebkuram pieaugošam jaunietaim, neatkarīgi no izcelsmes un rases, – sajūta, ka esi nesaprasts, vēlme sacelties, pretoties esošajai kārtībai, centieni gūt neatkarību no vecākiem. Vienlaikus šī grāmata nepārprotami atklāj to, ka ebreji toreiz slēpšanos uzskatīja par pagaidu neērtību. Nepagāja ne diena, kad viņi nebūtu cerējuši uz drīzām kara beigām. Tādēļ ne diena netika aizvadīta, gaidot veltīgi un bezdarbībā. Franki un viņu slēptuves līdzgaitnieki turpināja mācīties, plānot to, ko vēlētos veikt pēc nacisma sagrāves, jaunajā dzīvē. No nāves slēpās cilvēki, kuri ticēja gaismas uzvarai pār tumsu un iznīcību – arī šī pārliecība ir nepārprotami jūtama Annes dienasgrāmatā. Un vēl – šī grāmata ir pašai izdzīvības piemineklis tiem cilvēkiem, kuri palīdzēja ebrejiem slēpties un izglābties.

Salīdzinot ar citiem holokausta liecinieku stāstiem, Franku ģimene un viņu paziņas zināmā mērā bija privilģēti. Jā, viņi dzīvoja mūžīgās bailēs no atklāšanas un pielāgoja savas ikdienas gaitas norisēm telpās, virs kurām viņi slēpās. Tomēr, piemēram, [Rumbulu izdzīvojuši Frīda Mihelsone](#), noteikti pat sapņot nevarēja par attālinātiem latīņu valodas vai stenogrāfijas kursiem. Arī Anne savos ierakstos pārdzīvoja par to, ka sēž relatīvās ērtībās, kamēr viņas mīļās draudzenes, iespējams, ir notriektas zemē vai pat nogalinātas. Turīgiem ebrejiem bija vairāk iespēju meklēt slēptuves un glābiņu, tomēr, kā vēlāk kļuva skaidrs, nacistu nestā nāve izraudzītos upurus pēc turības nešķiroja.

"Sētas māja" ir grāmata, kura agrīnos pusaudžu gados jau iepazīta – lasīju gan es, gan mana mamma. Annes dienasgrāmatu kā vēstures liecību noteikti var un vajag lasīt arī nākamajām paaudzēm. Jo neviens nepadarīs par nebijušu faktu, ka holokausts prasījis ap sešiem miljoniem cilvēku upuru. Grāmatā iekļauta arī sadaļa "Hronoloģija", ar kuras palīdzību gados jaunāks vai vēstures notikumus mazāk pārzinošs lasītājs var izprast vēsturisko notikumu kontekstu.

<https://www.zvaigzne.lv/lv/gramatas/apraksts/202236-setas-maja-dienasgramata-vestules-1942-gada-12-junijs-1944-gada-1-augusts.html>

### Atslēgvārdi

ebreju holokausts; Otrā pasaules karš; dienasgrāmatas



**Posterte, Petra. Gads, kad ieradās bites.** Rīga : Jāņa Rozes apgāds, 2021. 192 lpp. ISBN 9789984238357.

Vācu autore grāmata bērniem "Gads, kad ieradās bites" ir stāsts par divpadsmit gadus vecu meiteni, kura no vectēva saņem negaidītu un visai dīvainu mantojumu – bites. Jozija ar vecākiem dzīvo nelielā privātmāju ciematā, kas nebūt nav lauki, tādēļ bišu saime pagalmā nav ierasta un pašsaprotama lieta. Līdzīgi kā gads, grāmata sadalīta divpadsmit nodaļās saskaņā ar darba nosaukumu. Šī gada ietvaros Jozija spiesta ne tikai apgūt biškopību un atklāt daudz jaunu par bitēm, bet arī noskaidro, kāpēc opis veicis tik dīvainu izvēli bites novēlēt tieši viņai, un secina, ka ģimene vectēvu, diemžēl, nav diez ko labi iepazinusi.

Stāsts izklāstīts no divām perspektīvām – Jozijas un bišu skatpunkta. Šie divi skatījumi ļauj lasītājam uzzināt jaunas lietas gan par biškopību (Jozija), gan par bišu dzīvi (bites). Skaistais un emocionālais stāsts atklāj vairākus tematiskos slāņus, un tajā ieskanas arī nedaudz vēstures – Jozijas ģimenes izcelsme meklējama vēsturiskajā Silēzijas reģionā, kuru opis bērnbā bijis spiests pamest. Šo stāstu meitene, šķiet, nav iepriekš zinājusi, un tāpēc tas ir arī savu sakņu apzināšanās stāsts. Bet stāsts ir vēl ietilpīgāks – tas liek padomāt arī par to, kā mēs uztveram savus seniorus, vai nedzīvojam vien paši savās problēmās iegrimuši, nemaz īsti nepazīstot un necenšoties izprast savus vecākos radniekus.

Liepājā dzimušās mākslinieces Aleksandras Rundes smalkās, trauslās, precīzi un detalizēti izziņētās bitītes padara šo grāmatu īpaši piemīlīgu un priecē acis ar nepārsātinātu krāsu gammu. Ļoti noderīgs ir grāmatas pēcvārds, kuru latviešu valodas tulkojumam sagatavojis biologs un biškopis Māris Lielkalns, t. sk. īsi izskaidrojot nelielās biškopības nozares metožu atšķirības Latvijā un Vācijā.

Grāmata galvenokārt būs interesanta pamatskolas vecuma bērniem, jo īpaši tiem, kuri mīl dabu un cienu apkārtējo vidi. Arī bērnu vecākiem būtu vērtīgi dažas lietas apdomāt pēc šī darba izlasīšanas. Savukārt stāstā iekļautās ilustrācijas piesaistīs pirmsskolas vecuma bērnus, liekot ar interesi ieklausīties pieaugušajā, kurš šo grāmatu izvēlēšies palasīt priekšā.

Stāsts par bitēm, kuras tik pēkšņi uzrodas Jozijas dzīvē, varētu šķist pilnīgs izdomājums. Bet tikpat labi tas varētu sakņoties kādas itin reālas mūsdienu ģimenes dzīves stāstā!

[https://www.diena.lv/raksts/kd/gramatas/iznakusi-vacu-rakstnieces-petras-postertes-gramata-gads-kad-ieradas-bites\\_-14265835](https://www.diena.lv/raksts/kd/gramatas/iznakusi-vacu-rakstnieces-petras-postertes-gramata-gads-kad-ieradas-bites_-14265835)

<https://www.youtube.com/watch?v=ngfCLE8GTzU>

### **Atslēgvārdi**

vācu romāni bērniem; bites; biškopība amatieriem